

*Збаразька централізована бібліотечна система
Методично – бібліографічний відділ*

Серія: «Духовні острови
мого народу»

Визначні священики Збаражчини

Біобібліографічний нарис

Збараж – 2011 р.

Існує твердження, що священник зобов'язаний до більшої досконалості ніж простий смертний, стан його перевищує всі інші. Кожен з них вибраний з-поміж людей, щоб бути їх представником у почитанні Бога. Він має приносити дари і жертви, щоб надолужити за гріхи...

У нарисі представлені священослужителі – вихідці із Збаражчини, які показували приклад стійкої віри та незламності духу. Він буде корисний для перегляду широкому колу читачів, небайдужим до своєї минувшини і сьогодення.

Підготувала:

Тамара Кульпа, завідувача методично –
бібліографічного відділу ЦБС.

Комп'ютерний набір:

Г. Ігнат'єва.

Відповідальна за випуск:

О.Бойко, директор ЦБС.

У минулому столітті найвизначнішим священиком на Збаражчині був отець **Степан Качала**, галицький політик і громадський діяч. Народився в селі Фірлеєві, недалеко від Бережан, у 1815 році в селянській родині. В 1842 році прийняв ієрейські свячення. З 1848 року – парох села Скорики, а з 1872 – села Шельпаки. (До 1947 року ці села належали до

Збаразького району, тепер – до Підволочиського).

У 1860 році отець Качала був вибраний послом до Галицького сейму. 1861 року – до Віденського парламенту. В 1868 році став співзасновником товариства «Просвіта» у Львові. З 1870 по 1872 рік у Львові разом з суддею Юліаном Ловрівським видавав народовецький щоденник «Основа».

Будучи зацікавленим культурними справами українського населення, у 1873 році став одним із членів-засновників Львівського Наукового Товариства ім. Т. Шевченка.

Зусиллями о. Качала засновані читальні «Просвіти» у Збаражі та селах повіту. Офірував і заповів значні кошти на розвиток українських інституцій, зокрема бурси у Тернополі.

Отець Качала написав також кілька популярних і наукових книжок. Перша його книжка була написана на тему моралі: «Що нас губить, а що нам помочи може» (10000 примірників). Він видав наукову працю у двох частинах польською мовою: «Політика поляків поглядом русичів», «Про панславизм» (1879 р.) та підручник з історії України, призначений для середніх шкіл «Коротка історія Руси» (1886 р.)

Помер отець Качала в 1888 році, похоронений в с. Шельпаки.

В 1995 році в Шельпаках встановлено меморіальну таблицю на честь о. Качали і його іменем названа вулиця в Тернополі.

Олександр Заячківський, священник і громадський діяч. Народився в Збаражі у 1851 році. Початкову освіту здобув у Збаражі, богословську – у Львівській духовній семінарії. Священиком став у 1880 році, а у 1886 – капеланом, тобто завідувачем парафії в Зарубинцях, де він перебував до 1897 року, а після смерті збаразького пароха отця Костецького став парохом Збаразької парафії.

В 1900 році за старанням отця Заячківського в Збаражі засновано читальню «Просвіта», а при ній – кредитову кооперативну касу «Надія», він став її першим головою. У цьому ж році отець Заячківський став «Віцепрезесом» заступником Повітової Ради і членом Окружної шкільної Ради, в 1901 році – почесним крилошанином (вищий титул священника).

Як член міської Ради, отець Заячківський разом з адвокатом Володимиром Білінським в 1911 році запропонував одну з вулиць (так звану Колейову) назвати іменем Маркіяна Шашкевича (тепер Грушевського), що і було зроблено.

В 1916 році отець Заячківський стає деканом Збаразького деканату. У листопадові дні 1918 року його обрано головою Повітової національної Ради.

13 червня 1925 року отець Заячківський в оточенні шістнадцяти священників міста і повіту посвятив наріжний камінь та власноруч вмурував пам'ятну грамоту, написану на пергаменті, під будівництво Українського Народного Дому (тепер СШ № 1).

Помер отець Заячківський в 1926 році. Похоронений у Збаражі.

Степан Тесля, священник, громадський діяч. Народився 1 січня 1882 року в селі Настасові Тернопільського повіту. Гімназію закінчив у Тернополі. Відбувши військову службу, вступив на теологію, висвячений в 1910 році, Одружився з дочкою отця Олександра Заячківського й зразу став його помічником у Збаражі, а також катехитом шестикласової школи.

Отець Тесля оживив братство «Апостольство молитви», яке пізніше дуже допомагало йому в душпастирській праці, служив травневі та червневі відправи до Матері Божої і Найсвятішого Серця Христового.

Отець Тесля брав участь в громадському житті міста. Перші прояви його організаційних здібностей проявилися при заснуванні української приватної гімназії, яку було відкрито у Збаражі в 1910 році (вул. В. Великого, 8). Гімназія проіснувала до Першої світової війни. Брав також активну участь в діяльності читальні «Просвіта», заснуванні гімнастичного товариства «Сокіл», духовного оркестру.

Розпочалася Перша світова війна. За рахунок знецінення грошей отець Тесля зумів зібрати потрібну суму на купівлю будинку для новозаснованої кооперативи «Сила», яка пізніше прийшла на допомогу багатьом господарям. Дівчата з «Апостольства Молитви» заснували в тому часі жіночу крамницю.

Йому як воякові з досвідом і впливовому громадянину припали честь і обов'язок перебрати владу від імені Українського уряду від австрійської влади у ніч з 31 жовтня на 1 листопада 1918 року. Це нелегке завдання отець Тесля успішно виконав.

У 1920 році митрополит Андрій Шептицький переводить його на парафію до Нового села.

Помер Отець Тесля 24 листопада 1923 року. Його тлінні останки перевезено до Збаража на вічний спочинок у родинному гробі.

Література:

Головин, Б. Качала Степан Теодорович [Текст]: [біографія] / Б. Головин, С. Дорош / Тернопільський Енциклопедичний Словник. – Тернопіль: ВАТ ТВПК «Збруч», 2005. – Т. 2. К-О. – С. 53.

Дуда, І. Заячківський Олександр [Текст]: [біографія] / І. Дуда / Тернопільський Енциклопедичний Словник. – Тернопіль: ВАТ ТВПК «Збруч», 2004. – Т. 1. А-Й. – С. 631.

Мандрик, О. Визначні священники Збаражчини [Текст] / О. Мандрик // Вісник історії краю. – 1996. - №3. – берез. – С 3. - 5.

